
засвоєнням законів і принципів тайцзи. Тобто, головною метою занять тайцзицюань, є, безперечно, досягнення особистістю високого стану майстерності, але враховуючи при цьому, що межі майстерності і досконалості, за філософією тайцзицюань, практично не існує, є «відкриття» нового і перехід на новий шабель у розкритті своїх можливостей.

Тайцзицюань допомагає уникати використання грубої, атакуючої сили, направлені назовні, бо він практикує м'якість і гнучкість, але є твердий і міцний водночас.

Одним з констант даного напрямку, що поєднує всі стилі у єдину систему, є, безперечно, звернення людини до внутрішньої енергії, до осягнення свідомістю кожної людини основних законів тайцзи – законів створення усього суцього. Незважаючи на великий історичний час існування мистецтва тайцзицюань, можемо констатувати, що основна роль у функціонуванні даного соціокультурного феномену належить великим постатям – великим фундаторам і майстрам, які своєю діяльністю показали приклад єдності традицій і новацій, єдності руху і статичності у суспільстві і свідомості кожної людини.

Література

1. Тайцзицюань: Кулак Великого Предела [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bagua.at.ua/index/0-19>.
2. Сайт Михаила Шалагина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w-pilgrim.narod.ru/taitzi/taitzi_st2.html
3. Ли Ваншень Тайцзицюань. Толкающие руки. Принципы, техника и боевое применение (Практическое пособие) / Ваншень Ли. – Харьков: ФЛП Дудукчан И.М., 2008. – 160 с., : ил. – (Единоборства мира)
4. Чжоу Цзунхуа Путь тайцзицюань / Цзунхуа Чжоу. – М.: ООО Издательство «София», 2009. – 320 с.
5. Асмолова В.Л. Краткие исторические сведения о тайцзицюань [Електронний ресурс] / В.Л. Асмолова. – Режим доступу: <http://uraltaichi.narod.ru/taichi/history.htm>
6. Проблема истоков тайцзицюань [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.galactic.org.ua/K+/HU-t3.htm> .
7. Лао-цзи Дао-де цзин / Лао-цзи; [пер. В.В. Малявина]. – М.: Астрель: АСТ, 2005. – 559 с.

Summary

Ponomaryova N. The Taijiquan Philosophical System as an Source on Improvement in the Contemporary Personality. The article is dedicated to the philosophical system of the traditional Taijiquan Chinese Martial Art and its influence over the contemporary personality. Also the article is analysed the basic styles, the typical principles of the Taijiquan and their own distinctive features and undisputed use benefit. Keywords: The Taijiquan, The Traditional Chinese Martial Arts, the philosophical system, basic styles and principles.

УДК 165.191:140

© Сергій Рик
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

МІФОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ

У статті здійснена спроба визначити роль елементів міфологічного світогляду в освітньо-педагогічній сфері, показати їхню суперечливу функцію в навчально-виховному процесі та значення в сучасних освітньо-модернізаційних змінах. Міфологія завжди активно проявляє себе там, де інтенсивно працює творче мислення, де виникають модерні образи реальності, де формується світогляд нових поколінь. Безперечно – це сфера педагогічної діяльності. Причини існування педагогічних міфів вкорінені в специфіку діяльності самої педагогічної спільноти, яка дуже часто огортає свій фах сяйвом міфічності, покликаності, обраності тощо. Часто педагогічні міфи генерує суспільство, виходячи з ідеологічних, політичних, релігійних та ін. потреб. Також педагогічні міфи можуть природно народжуватися в надрах самої педагогічної теорії і науки. Сучасні педагогічні міфологеми виникають в контексті, по-перше, формування глобалізаційних освітніх проектів, болонської інноватики, впровадження різноманітних форм освітнього менеджменту, зростаючої мобільності людей інтелектуальної праці та ін., по-друге,

специфіки сучасних форм комунікації та умов людського співіснування. На їх основі виникають найбільш поширені новітні педагогічні міфи. Деміфологізацію навчально-виховного процесу необхідно розпочинати з переосмислення загальної концепції освіти відповідно до нових суспільно-історичних реалій, досягнень науки і соціальної практики. Це можна зробити, лише об'єднавши в єдине ціле весь культурний і науковий потенціал нації. Великий внесок у цю справу може зробити сама освіта, адже в ній закладено механізм деміфологізації. Ключові слова: педагогічна міфологія, педагогічний міф, педагогічна міфологема, міфологічний світогляд, деміфологізація.

Постановка проблеми. Уже в кінці ХХ ст. досить явно почав спостерігатися світоглядний поворот від предметно-фрагментарного сприйняття до цілісно-глобалістичного усвідомлення світу, насиченого міфологічними аспектами, які не давали однозначних відповідей на складні прагматичні питання, але наповнювали дійсність живими земними відтінками і барвами. Думки про те, що міфи, як уявлення первісних людей про богів і світ, будуть витіснені сучасною культурою перетворилися в науковий забобон. Більше того К. Юнг вважав, наприклад, що всі біди і катастрофи ХХ ст. пояснюються саме відсутністю міфологічного світосприйняття, яке відкриває вищу змістовну і абсолютну точку відліку аксіологічного освоєння людиною світу. Він був переконаний у тому, що соціально-економічні кризи які потрясають людство, супроводжуються пошуками нового міфу здатного відродити в обезсиленій цивілізації нову культуротворчу наснагу. Особливо яскраво це проявляється там, де пульсує творча думка, де народжуються нові форми реального життя, де відбувається становлення культурної сутності, там завжди присутня міфологія. І якщо існує сфера, в якій міфологічні аспекти зберегли своє живе значення і самобутній вплив, то це, без сумніву, сфера педагогічної діяльності.

Однак відсутність філософської рефлексії над міфологічними аспектами сучасного педагогічного дискурсу приводить педагогів не лише до парадоксальних викривлень сприйняття і розуміння дійсності, але й перешкоджає формуванню суспільно адекватних концепцій навчально-виховного процесу, модернізації національної системи освіти, становленню педагогічної культури тощо. В умовах потужного впливу інформаційного суспільства та масової культури на (де)формування суспільної свідомості, людина практично перетворилася на об'єкт безперервної трансляції різноманітних соціально-політичних міфологем, які легко проникають у сферу освітньо-педагогічної діяльності. Це викликає гостру потребу у деміфологізації українського освітньо-інтелектуального простору. Для цього необхідно зрозуміти, яким чином міфотворчість змінює не тільки соціально-політичну реальність, але й індивідуальну свідомість і культуру людини. У зв'язку з цим дослідження міфологічних аспектів педагогічного процесу виявляється надзвичайно актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У найбільш відомих сучасних дослідженнях міфології (Р.Барт, Е.Кассіер, О.Лосев, К.Хюбнер та ін.) міф розглядається в широкому культурологічному сенсі як існуючий у свідомості кожної людини образ світу, що включає людські уявлення про себе як його частину, ставлення до себе самої, свого призначення і покликання, до інших людей, довкілля, історичного часу. До розробки понять «педагогічна міфологія», «педагогічний міф» долучилися В.Андреев, А.Гладкий, І.Логвинов, М.Мазніченко, С.Поляков Ю.Тюніков та ін. російські дослідники. У вітчизняній філософії освіти В.Андрущенко охарактеризував найбільш розповсюджені міфологічні сюжети в освітньо-педагогічній сфері і наголосив на необхідності деміфологізації освітньої галузі країни. К. Корсак застерігав від негативного впливу міфів при стратегічному плануванні освіти і науки в ХХІ столітті. Міфопедагогічна проблематика окреслена вищезгаданими авторами обумовила **мету** написання цієї статті, яка полягає у визначенні ролі елементів міфологічного світогляду в освітньо-педагогічній сфері, розкритті його суперечливих функцій в навчально-виховному процесі та значення в сучасних освітньо-модернізаційних змінах

Виклад основного матеріалу. На тлі всебічного культурно-історичного аналізу, М.Еліаде відкрив функціональну єдність освіти, педагогіки і міфу, підкреслив значення міфологічних уявлень на початкових етапах освітньо-педагогічного процесу. Він зазначав, що освіта і міф виконують у суспільстві подібні функції. «Зовсім нескладно побачити у всьому, що сучасна людина називає навчанням, освітою і дидактичною культурою, ту функцію, яку в архаїчному суспільстві виконує міф [7, с.32]». Сучасна школа бере на себе

функції, подібні до ролі міфу у первісних суспільствах, адже вона прищеплює дітям порівняно ясні спрощені погляди на різні аспекти дійсності.

З давніх-давен філософи, а потім соціологи й культурологи намагалися розкрити соціально-педагогічну значущість і роль міфу, притаманні йому суспільні властивості і функції. Уже в античності виникли протилежні погляди на сутність міфу у представників матеріалістичного та ідеалістичного напрямку у філософії. Давньогрецькі матеріалісти заперечували його пізнавальні можливості і вважали, що дійсне тлумачення природи виникає лише на основі розумового пізнання, а міф вони розцінювали як казку, вигадку і фантазію. Однак це не заважало ідеалістам у той же самий час успішно використовувати міфи як художню ілюстрацію свого власного філософствування і сприймати їх за реальні події. Представник німецької класичної філософії, основоположник абсолютного ідеалізму Г. Гегель називав міф «педагогікою людського духу», яка втілювалася не в логос, а в етос – первісний моральний закон усього суцього, мікро- і макрокосмосу. Він надавав людині початкову можливість уживатися у світ, знаходити своє екзистенційне призначення в ньому. Натомість сучасні дослідники не просто підкреслюють педагогічні аспекти міфологічних уявлень, а пропонують виділити педагогічну міфологію як окрему галузь теоретичного знання. У цьому випадку педагогічна міфологія зможе стати розділом педагогіки, який розглядатиме функціонування педагогічної реальності, побудованої на окремих неадекватних уявленнях – педагогічних міфах.

До самого міфу педагогіка завжди ставилася як до засобу навчання, давнього літературно-епічного джерела інформації про походження світу, людини, її культури, звичаїв, світогляду. Виникнення міфів зумовлено потребою пояснення світу і місця людини в ньому. Це пояснення добувалося з глибин людської душі і психіки, тому не завжди відповідало реальності і мало творчий, алегоричний, символічний зміст. Із самого початку міфи поєднували в собі предметну інформацію і поетичну образність, елементи науки й мистецтва. Міфологічний символізм був первинною формою інтелектуального пошуку й пояснення першопричин Всесвіту і земного буття. Але міфу не судилося стати науковою, категоріально-поняттєвою формою відображення дійсності, оскільки йому бракувало аналітично-синтезуючого погляду на світ. З цього приводу О. Лосєв зауважував, що «наука не народжується з міфів, але її не можна уявити без них [5, с.20]». Такий взаємозв'язок між міфологією й наукою триватиме до тих пір, поки існуватиме загадковість людських, земних і космічних явищ та прагнення людей пізнавати їх.

Педагогічна своєрідність міфологічного світогляду полягала у тому, що міфологічний світ вимагав духовного споріднення і світоглядної рівності для всіх членів певної спільноти, незважаючи на їхні вікові відмінності. Але в цьому проявлялася своєрідна міфологічна нерівність, оскільки дитяче світосприйняття дійсності завжди відрізнялося від світосприйняття дорослої людини. Інша справа, що свідомість дорослих членів первісного суспільства залишалася в межах міфологічних архетипів, тому багато чим нагадувала дитячу. Ця особливість практично знімала проблему батьків і дітей, яка набула гостроти у пізніших цивілізаціях, де інтелектуально-культурний розрив між різними віковими групами суспільства досяг значного рівня. Міфологічна напутливість трансформувалася в народну педагогіку, яка прищеплювала дитині навички, давала елементарне знання суспільного життя та формувала традиційні духовно-моральні орієнтації. Тема дитинства тут розгорталася під знаком добра і зла. Дитина, котра не переступила межі повноліття, була тісно пов'язана із сакральним світом, вважалося, що їй відомі таємниці минулого й майбутнього, оскільки вона не встигла далеко відійти від світу. На цьому переконанні будувалися казки, народні легенди, обряди, де дитина виступала в ролі посередника між суспільством і природою, матеріальним і духовним, коли дитячими устами «глаголила істина».

Причини існування міфологічних сюжетів в педагогічному середовищі пов'язані, по-перше, із специфікою діяльності самої педагогічної спільноти, яка дуже часто оточує свій фах ореолом міфічності (педагогіка – це мистецтво; школа – родина; знання – сила; учитель ніколи не помиляється та ін.); по-друге, деякі міфи зароджуються в соціумі, модифікуються, набувають педагогічного значення, посилюють педагогічні смисли і повноцінно функціонують у педагогічному середовищі. Прикладом цього може бути перехід державних, політичних, ідеологічних, релігійних міфологем у повсякденну педагогічну практику (школа – фабрика, учень – сировина, випускник – готова продукція; християнська етика – основа морального

виховання та ін.). Для втілення цих міфів у життя може існувати цілий апарат політичного, релігійного просвітництва, засобів масової агітації, пропаганди та інформації, а інколи й ідеологічного примусу; по-третє, педагогічні міфи можуть успішно народжуватися в надрах самої педагогічної теорії і науки. Це пов'язано з використанням метафізичних принципів пізнання, обмеженим застосуванням діалектичної методології, що призводить до розгляду педагогічних ситуацій у статичній й відірваній від прямих і безпосередніх детермінуючих факторів. Такого роду міфи можуть народжуватися при перебільшеній надії на позитивні зміни у формуванні особистості виключно засобами педагогічного впливу; недооцінці в навчальному і пізнавальному процесі таких складних явищ як інсайт, інтуїція, уява, фантазія; відокремленому розгляду й застосуванню принципів навчання та виховання, односторонньому розумінні педагогічних суперечностей і конфліктів як негативних і непродуктивних явищ. Навіть в інноваціях сучасного педагогічного життя можна побачити елементарне повернення до архаїки. Йдеться про незалежне оцінювання якості знань учнів, упровадження різноманітних форм тестування у ВНЗ, проведення студентських екзаменаційно-залікових сесій у формі тестового контролю, проходження тестів при зарахуванні на навчання, прийомі на роботу тощо. За своєю сутністю ця процедура тотожна ребусам, загадкам, головоломкам та іншим інтелектуальним випробуванням, які зустрічаються в міфах, а самі питання (тести) були і залишаються своєрідною формою ініціації, тобто умовним ритуалом посвяти учасника випробувального процесу у вищий стан (клас, курс) його професійного становлення чи кар'єрного зростання.

Уже у давньогрецькому міфі про Едіпа було образно сформульовано різницю між знанням, здатним втілюватися в людських долях згідно з ідеалом мудрості і моральності, та знанням, що однобічно зорієнтоване на техніку відгадування «кресвордів», «тестів» зовнішнього світу (загадок Сфінкса). Знання, яке дає змогу Едіпу розгадувати загадки зовнішнього буття, ліквідує загрозу зовнішніх сил, які в міфі уособлювалися чудовиськом (Сфінксом), але призводить до загибельної сліпоты у внутрішніх питаннях людського, у тому числі його власного буття. Це знання рятує від чудовиська, але не від небезпеки самому перетворитися на чудовисько (3, с.33-34). Уже в античній педагогіці зародилася думка, що знання саме по собі не є благом. Засновники філософських шкіл намагалися навчати своїх учнів розумінню, а не простому накопиченню знань. Вони вимагали знати необхідний мінімум, а розуміти максимальну кількість речей. За їхнім переконанням, знання мало пасивну сутність, а розуміння – активну. Знання було результатом чистішої роботи і досвіду, а розуміння здобувалося самотужки. Знання давало людині відчуття володаря, а розуміння – творця. Людина, націлена на розуміння, здатна в разі потреби здобувати й застосовувати знання самостійно та звільняти свідомість і пам'ять від нього у випадку досягнення мети. Саме ці навички і вміння потрібні молодим людям в епоху інформаційної революції та Інтернету.

Відомо також, що в середині V ст. до н.е. в умовах розвитку рабовласницької демократії, панування міфологічного світогляду, ускладнення соціально-економічних відносин і системи державної влади з'явилася потреба у реформуванні системи освіти: замість гімнастики і музики на передній план вийшли необхідні в судах і народних зібраннях риторика, логіка, право. На суспільний попит з'явилися перші платні вчителі з цих дисциплін – софісти. Подорожуючи містами, вони за відповідну плату вчили красномовству – мистецтву говорити і переконувати; вчили перемагати в суперечках, диспутах, вигравати позови в судах. Це були активні, меткі і спритні, самовпевнені і, часто, нахабні, з відтінком нігілізму і цинізму, але талановиті люди, які сміливо і рішуче поривали зі старими традиціями життя і думки.

Не випадково, що серед своїх сучасників софісти користувалися далеко не найкращою репутацією. Не рідко в них бачили витончених профанів і дилетантів, людей абсолютно не компетентних у освітній справі, поверхово ознайомих зі своїм предметом, які на аматорському рівні займалися наукою. Стверджувати це були відповідні підстави: софістиці був притаманний сильний утилітарно-прагматичний акцент. Задовго до Н. Макіавеллі вони сповідували гасло «мета виправдовує засоби». Софісти вчили перемагати в дискусії не тільки в ім'я істини, але часто і в супереч їй. Для прикладу, софіст Горгій брався одночасно вихвалити і критикувати будь-яку річ незалежно від її об'єктивних якостей, використовуючи при цьому багатозначність словесних виразів, мовних висловлювань, неправильність логічних зв'язків думки тощо.

Для софістів, насамперед, був характерний значний інтерес до конкретно-наукового спеціалізованого знання – математики, історії, знання мов. Це ті дисципліни, які і сьогодні

найбільш популярні серед репетиторів. Це ті знання, які насичують людську свідомість спеціалізованою інформацією і надають їй життєстверджуючої оптимістичної повноти і впевненості. Софістів не цікавила чиста істина поза її прагматичним сенсом. Людина повинна пізнавати світ за ради задоволення своїх потреб, знання завжди повинно давати користь. Поза елементарною прагматикою істина і знання софістів не цікавили. Спеціалізований підхід до істини і знання робив софістів агностиками і повертав у лоно педагогічної міфотворчості. Так і сьогодні зростаюча спеціалізація освіти у сучасному постіндустріальному суспільстві міфологізує майбутню культуру, що породжує прагнення до синтетичного і цілісного підходу в педагогічній діяльності.

Більшість сучасних педагогічних міфів народжуються у шкільному і студентському середовищі. Аналіз відповідної літератури і реальної ситуації показує, що студенти педагогічних ВНЗ в цілому критично ставляться до інформації про свою майбутню професійно-педагогічну діяльність, прискіпливо аналізують отримані знання, переосмислюють власний досвід, що певною мірою засвідчує їхню готовність до подолання педагогічних міфів, хоча деякі педагогічні міфологеми залишаються стійкими утвореннями у професійній свідомості майбутніх педагогів. До того ж не всі міфологеми знаходяться на поверхні. Багато нових міфологем виникає у процесі трансформаційних змін, які відбуваються в освітньо-педагогічній сфері. До актуальних детермінант, котрі продукують педагогічні міфологеми, належить, по-перше, формування глобалізаційних освітніх проектів, болонська інноватика, різноманітні форми освітнього менеджменту, зростаюча мобільність людей інтелектуальної праці, можливість отримання подвійного диплома європейського зразка, радикальна зміна соціального статусу сучасного університету і педагога-вченого, проблеми прийому та електронний вступ до вищих закладів освіти, профорієнтаційна та рекламна діяльність ВНЗ, новітні технології навчання, модернізація незалежного оцінювання знань, трирівнева система оцінювання, упровадження тестування за рівнем загальної навчальної компетенції, дистанційне навчання, сфера освіти дорослих, розширення царини освітніх послуг, проблеми охорони інтелектуальної власності, лібералізація суспільного життя, елітні школи, різний рівень матеріальної забезпеченості сімей учнів і студентів тощо; по-друге, сучасний рівень комунікації та умови людського співіснування, що призвели до зростання психоемоційної напруженості у стосунках між людьми і в системі спілкування викладача і студента, учителя й учня, вихователя і вихованця. До них педагогічна свідомість повинна бути готовою.

Нові міфологеми в педагогічній практиці проявляють себе як потужні регулятиви світоглядних орієнтирів, поведінки, рольових настанов учасників освітнього процесу. У педагогічній діяльності доводиться звертатися як до наукової, так і до міфологічної форми мислення. І щоб не потрапити разом з учнями в полон міфологічних парадигм, педагогу потрібно знати особливості як першого, так і другого способу мислення та вміти добре їх розрізняти. Окрім того, міфи проникли не лише в безпосередню освітньо-педагогічну практику, зміст навчальних дисциплін (особливо гуманітарних), навчально-виховний процес, шкільне й університетське середовище, а й у соціально-економічне і політичне життя країни, масову суспільну свідомість усього населення (від учнів і студентів до керівників закладів освіти, державних службовців, депутатів).

Висновки. Сьогодні новітня міфологія стала одним з основних механізмів впливу на масову свідомість суспільства, важливим компонентом національної ідеології і безпосередньою формою ставлення людини до світу і свого буття. Вона поєднує насамперед різні форми людського досвіду в органічну цілісність, не осмислюючи раціонально методологічні й аксіологічні засади цієї цілісності, що дає можливість людині вільно діяти і не піддавати рефлексії акти своєї дії. Міфологічна цілісність базується не на раціональних узагальненнях, а обумовлюється інтенційною сферою людини: волею, бажанням, інтересом, вірою. Таким чином, посилення ролі міфу в суспільно-історичному житті країни викликано не рівнем свідомості й культури суспільства, а політичним контекстом відносин, що створює ілюзію історичного поступу і ствердження. Ці процеси не могли оминати й педагогіку. Але освіта не повинна відтворювати ілюзію та ірраціональність. Вона має формувати реальний світогляд, вірогідний досвід, суспільний ідеал та урівноважені надії, які дозволять людині впевнено дивитися на світ, діяти з розумінням конкретних перспектив і можливостей, з переконанням досяжності мети. Адже повністю уникнути міфологізації свого змісту педагогіка ніколи не зможе, та до цього й не

потрібно прагнути, бо в кожній міфологемі приховані як негативні, так і позитивні аспекти. Тому педагоги повинні володіти стратегією управління міфологічними процесами в освітній сфері, знати природу і функціональні можливості педагогічної міфології, бачити позитивний і негативний потенціал міфологем, уміти активізувати корисні та нейтралізувати шкідливі наслідки їх дії і належно контролювати всі аспекти педагогічного процесу.

Але деміфологізація освітньо-педагогічного простору полягає не лише в звільненні від непродуктивних міфологічних концептів. Насправді ж необхідно враховувати, що в окремих випадках педагогічні міфологеми не заважають, а, навпаки, ефективно впливають на освітній діалог і навчально-виховний процес. Без міфологічного складника неможливий ніякий внутрішній розвиток і самооцінка. Зміст освітньо-педагогічної діяльності дуже міфологізований, починаючи з цілепокладання (соціально-педагогічні ідеали, цілі, завдання, плани, гіпотези, прогнози) і закінчуючи оцінкою вибору дійових засобів, методів, теорій, технологій, рольових позицій, алгоритмів професійних дій та досягнутих результатів. Тому педагогічні міфи не випадковий продукт свідомості, а закономірне втілення внутрішньої, не до кінця раціонально освоєної, сутності культурно-історичних форм пізнання, які приховують у собі генетичні таємниці процесу навчання і виховання. Виходячи з цього необхідно визнати, що головним завданням деміфологізації українського і європейського освітнього простору є своєчасна діагностика міфологемного поля педагогічної діяльності, фаховий аналіз умов і особливостей сучасної педагогічної міфотворчості, вміння корегувати і управляти засобами міфологічного впливу, повноцінно використовувати позитивний дидактичний потенціал міфологічних етюдів і в разі потреби мати можливість вивести педагогічну свідомість з міфологічних закутків буття на світлий шлях пізнання. Маючи тісні контакти з європейськими освітніми технологіями, українська освіта також повинна себе надійно захистити від зовнішніх чинників міфологічного впливу.

Література

1. Андрущенко В. П. Реальність освіти: проблеми деміфологізації / В.П. Андрущенко // Роздуми про освіту: Статті, нариси, інтерв'ю. – К. : Знання України, 2004. – С. 367-385.
2. Барт Р. Мифологии / Ролан Барт; [пер. с фр., вступ. ст. и коммент. С. Зенкина]. – М. : Академический Проект, 2008. – 351 с.
3. Кримський С. Ранкові роздуми: зб. ст. / Сергій Кримський. – К. : Майстерня Білецьких, 2009. – 120 с.
4. Корсак К. Небезпека міфів для стратегічного планування освіти і науки в XXI столітті / К.Корсак // Рідна школа. – 2007. – № 9 (932). – С. 44-46.
5. Лосев А. Ф. Миф. Число. Сущность / М.Ф.Лосев – М.: Мысль, 1994. – 860 с.
6. Хюбнер К. Истина мифа / Курт Хюбнер; [пер. с нем.]. – М. : Республика, 1996. – 448 с.
7. Элиаде М. Мифы, сновидения, мистерии / Мирча Элиаде; [пер.з фр.]. – М.: REFL – book; Киев : Ваклер, 1996. – 288 с.

Summary

Ryk S. Mythological Aspects of Pedagogical Process. *In the article an attempt was made to define the role of mythological worldview's elements in the educational and pedagogical field, to show their controversial feature in the educational process and importance in modern educational and updating changes. The mythology always actively manifests itself there, where creative thinking intensively works, where the modern images of reality appear, where the worldview of new generations forms itself. Of course, this is a field of pedagogical activities. The reasons of the pedagogical myths' existence are rooted in the specific activities of the pedagogical community, which often envelops its specialty in the mythical, mission's and elite's radiance etc. Often pedagogical myths are generated by the society basing on ideological, political, religious and other needs. Also pedagogical myths can be naturally born in the depths of the pedagogical theory and science. Modern pedagogical mythologems appear in the context of, firstly, the formation of globalization's educational projects, the Bologna innovation, the introduction of various forms of educational management, the increasing mobility of people and their intellectual work; secondly, he specific of modern communication's forms and the conditions of human coexistence. On their basis the most frequently new pedagogical myths appear. Demythologization of the educational process should be begun with rethinking of the general concept of education according to the new socio-historical realities, achievements in science and social practice. This could be done by combining in a single unit the complete cultural and scientific potential of the nation. A great contribution to this cause can make the education because it contains a mechanism of demythologization. Keywords: pedagogical mythology, pedagogical myth, pedagogical mythologeme, demythologization.*